

**ATASKAITA APIE VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS TARYBOS 2016 M. BALANDŽIO
MĖN. SPRENDIMU NR. 1-410 PATVIRTINTĄ VILNIAUS (KIRTIMŲ) ROMŲ TABORO
BENDRUOMENĖS INTEGRACIJOS Į VISUOMENĘ 2016-2019 M. PROGRAMOS
ĮGYVENDINIMĄ**

2018 m.

Respublikinis priklausomybės ligų centras,

2019

Turinys

1. TRUMPAS PROGRAMOS APRAŠYMAS	3
1.1. Programos tikslai	4
1.2. Programos įgyvendinimas.....	4
2. KONKRETŪS PROGRAMAI ĮGYVENDINTI ATLIKTI DARBAI.....	4
3. REKOMENDACIJOS PROGRAMOS TOBULINIMUI	6
4. VEIKLOS ĮVERTINIMO KRITERIJŲ ĮVYKDYMO ATASKAITA.....	7

1. TRUMPAS PROGRAMOS APRAŠYMAS

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Socialinių reikalų ir sveikatos departamentas pasirašė trišalę 2016-11-17 sutartį Nr. A72-1979/16(3.1.36-TD2) su Respublikinio priklausomybės ligų centro Vilniaus filialu dėl pakaitinio gydymo metadonu įgyvendinimo programos Vilniaus mieste. Šia sutartimi Socialinių reikalų ir sveikatos departamentas įsipareigojo finansuoti pakaitinio gydymo metadonu programą, o kiti vykdytojai įsipareigojo:

- Padidinti farmakoterapijos opioidiniais vaistinėmis preparatais (metadonu) paslaugų prieinamumą biudžetinėje įstaigoje Respublikinio priklausomybės ligų centre Vilniaus filiale asmenims, priklausomiems nuo psichotropinių medžiagų, siųstiems policijos pareigūnų, nedraustiems Privalomuoju sveikatos draudimu ar neturintiems gydytojo psichiatro siuntimo.

- Užtikrinti farmakoterapijos opioidiniais vaistinėmis preparatais (metadonu) paslaugų prieinamumą viešojoje įstaigoje Naujininkų poliklinikoje biudžetinės įstaigos Vilniaus priklausomybės ligų centro siųstiems pacientams.

Taip pat BĮ Respublikinis priklausomybių ligų centras pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Vilniaus apskrities vyriausiuoju policijos komisariato Vilniaus miesto antruoju policijos komisariatu. **Sutarties tikslas** – specializuotų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimas asmenims, turintiems narkotinių medžiagų vartojimo problemų, nedraustiems privalomuoju sveikatos draudimu, norintiems gauti specialistų konsultacijas, reikiamą medicininę ir/ar psichosocialinę pagalbą, būtina palankių sąlygų užtikrinimui savanoriškai integruojantis į visuomenę ir įgyvendinant Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2016 m. balandžio 19 d. sprendimu Nr. 1-410 patvirtintą Vilniaus (kirtimų) romų taboro bendruomenės integracijos į visuomenę 2016–2019 metų programą.

1.1. Programos tikslai

Programos tikslas – sudaryti sąlygas psichoaktyvias medžiagas (opiatas) vartojantiems asmenims ir neturintiems privalomojo sveikatos draudimo ar siuntimo iš pirminio sveikatos priežiūros lygio, gauti farmakoterapijos metadonu gydymo paslaugas Respublikinio priklausomybės ligų centro Vilniaus filiale (toliau – RPLC Vilniaus filialas).

1.2. Programos įgyvendinimas

Vilniaus m. antrojo policijos komisariato pareigūnai nukreipdavo Vilniaus (Kirtimų) romų tabore sulaikytus psichoaktyvių medžiagų vartotojus, kurie išsakydavo pageidavimą gauti paslaugas RPLC Vilniaus filiale.

RPLC Vilniaus filialas įsipareigojo priimti atvykusius pacientus su siuntimais be eilės. RPLC Vilniaus filialo centro (socialiniai darbuotojai) atvykusį asmenį palydėdavo gydytojo psichiatro konsultacijai, kuris, aptaręs su asmeniu jo situaciją, įvertindavo pagalbos reikalingumą ir metodą.

2. KONKRETŪS PROGRAMAI ĮGYVENDINTI ATLIKTI DARBAI

Per 2018 m. iš viso buvo nukreipti 8 asmenys. Visi 8 asmenys buvo priimti į farmakoterapiją opioidiniais vaistinėmis preparatais (metadonu) apmokamą pagal bendradarbiavimo sutartyje skirtas lėšas). Iš viso farmakoetarpijoje opioidiniais vaistais, apmokamam iš bendradarbiavimo sutartyje skirtų lėšų, pastoviai dalyvavo per metus 40 asmenų (keletą mėnesių dalyvavusių buvo 41 asmuo).

2018 m. gydymą baigė 9 asmenys: 7 asmenys išbraukti, nes nesilanko dėl nežinomų priežasčių; 2 pateko į laisvės atėmimo vietą.

Informuojame, kad įgyvendinant Vilniaus romų taboro (kirtimų) bendruomenės integracijos į visuomenę programą, 2018 m. buvo pasiekti šie rezultatai:

1. Per 2018 m. metus į RPLC Vilniaus filialą papildomai buvo priimta 8 pacientai, kurie atvyko su policijos komisariato siuntimu. Atvykusiems pacientams, gydytojui psichiatru

įvertinus situaciją, buvo paskirtas farmakoterapijos opioidiniais vaistais (metadonu) gydymas.

2. Su visais 2018 m. dalyvavusiais farmakoterapijoje metadonu, pacientais dirbo atvejo vadybininkai (socialiniai darbuotojai), gydytojai psichiatrai, slaugytojai ir psychologai. Kiekvienam pacientui, atsižvelgiant į jo poreikius ir lūkesčius, sudaromas ketvirčio gydymo / pagalbos planas, kurį kartu su kuruojančių specialistų pagalba, pacientas įgyvendina 3 mėnesių laikotarpyje.

3. Visi pacientai, kartą per mėnesį privalomai lankosi gydytojo psichiatro ir socialinio darbuotojo konsultacijose. Esant poreikiui, konsultuojami dažniau. Taip pat kartą per tris mėnesius privalomai lankosi psichologo konsultacijose, o esant poreikiui ir galimybei lankosi pagal poreikį ir dažniau.

4. Per 2018 m. dėl įvairių priežasčių (pvz. pateko į laisvės atėmimo vietą; psichosocialinę reabilitaciją; nesilankė dėl nežinomų priežasčių ir kt.) baigė gydymą 9 pacientai (skaičiuojami ir tie pacientai, kurie gydymą pradėjo 2016 - 2017 m.). Kiek iš jų šiuo metu nevartoja psichoaktyvių medžiagų duomenų neturime, nes pacientai baigę gydymą ir vėl pradėję vartoti psichoaktyvias medžiagas nebūtinai gali kreiptis pagalbos pakartotinai.

5. Visiems pacientams (100 proc.) buvo atlikti kraujo tyrimai dėl ŽIV, Hepatito C, ir sifilio. Taip pat visi pacientai gydymo eigoje buvo patikrinti dėl tuberkuliozės. ŽIV teigiamą statusą turėjo 2 pacientai. Atlikus tyrimus ir konsultavus infektologui buvo paskirtas antiretrovirusinis ŽIV gydymas. 3 pacientai pradėjo Hepatito C gydymą.

6. Per 2018 metus atvejo vadybininkai tarpininkavo pacientams registruojantis darbo biržoje. Prieš pradėdant gydymą nebuvo registruoti darbo biržoje (iš 41) 2 pacientai. Kiti pacientai turėjo privalomąjį sveikatos draudimą. Iš 49 pacientų (dalyvavusių gydyme 2018 metais) per 2018 m. įsidarbino oficialiai 11 pacientų, dar 2 pacientai įsidarbino neoficialiai.

7. Pacientams padedamos spręsti įvairios problemos: pacientai nukreipiami dėl sveikatos problemų į kitas gydymo įstaigas t. y. Santaros klinikų dermatovenerologijos centru, Infekcinių ligų ir tuberkuliozės ligonine ir kt.. Tarpininkauta ieškant gyvenamos vietos (Nakvynės namai, Vilkpėdės g. 12), vienas pacientas kreipėsi pagalbos dėl galimybės bendrauti su savo vaiku, su teisininko pagalba buvo nustatytas vaiko lankymo grafikas. 95 proc. iš visų pacientų turi problemų su antstoliais. Todėl gydymo metu taip pat buvo

sprendžiamos ir problemos su skolomis t. y. konsultuojamasi su antstoliais dėl palankesnio skolos mokėjimo plano, ir t.t.

8. Iš viso į Vilniaus m. psichikos sveikatos centrus 2018 m. buvo pervesta 7 asmenys.

3. REKOMENDACIJOS PROGRAMOS TOBULINIMUI

Atsižvelgiant į programos vykdymo metu pasiektus rezultatus ir jos įgyvendinimo metu pastebėtas problemas, siūlome šias rekomendacijas programos tobulinimui:

1. Siekiant užtikrinti priklausomybės ligų gydymo paslaugų (farmakoterapijos opioidiniais vaistinėmis preparatais) prieinamumą ir plėtrą, rekomenduojame atlikti Vilniaus m. psichikos sveikatos centrų (PSC) farmakoterapijos metadonu organizavimo įvertinimą (auditą). Įvertinimo tikslas - surinkti informacija apie PSC darbo valandas, skirtas farmakoterapijai metadonu, pacientų priėmimo sąlygas, farmakoterapijos metadonu organizavimo tvarką ir pan.). Šiuo metu į PSC iš RPLC Vilniaus filialo pervedama mažai pacientų dėl šių priežasčių: a) nelanksčiai organizuojamas farmakoterapijos metadonu darbo laikas (kai kuriuose PSC jis labai trumpas ir dirbantys pacientai neturi galimybių atvykti medikamento numatytu laiku); b) nelanksčios medikamento išdavimo taisyklės (net ir stabilūs pacientai pervedti iš RPLC Vilniaus filialo į PSC, kai kuriuose PSC kurį laiką turi lankytis kiekvieną dieną, kad gauti medikamentą (dirbantiems pacientams tai sudaro sunkumų); c) neigiamas specialistų požiūris į priklausomybės ligas sergančius asmenis ir kt.

2. Atsižvelgiant į 2018 m. RPLC kartu su tarptautiniais partneriais atliktą tyrimą, kurio metu buvo gauti duomenys, kad Lietuvoje aukštos rizikos žmonių, vartojančių opioidinius narkotikus, apytikslis skaičius yra 7 500, o didžiausia koncentracija išlieka Vilniuje t.y. nuo 3000 iki beveik 6000 asmenų. Todėl ir 2019 m. būtų tikslinga tęsti šią programą ir siekti įvertinus PSC šiuo metu esamą situaciją, užtikrinti farmakoterapijos metodu gydymo prieinamumą PSC.

4. VEIKLOS ĮVERTINIMO KRITERIJŲ ĮVYKDYMO ATASKAITA

Pasiektų rezultatų vertinimas

Eil nr.	Konkretūs programos darbai	Atlikimo vieta	Buvo planuotas dalyvių (gavėjų) skaičius	Įvykdyta	Rezultatai (pagal vertinimo kriterijus)
1	RPLC Vilniaus filiale į farmakoterapiją opioidiniu vaistiniu preparatu (metadonu) iš skirtų programos lėšų įtraukti asmenys	RPLC Vilniaus filialas	40	41	Per visus 2018 metus farmakoterapijoje metadonu iš skirtų programos lėšų dalyvavo 49 asmenys.
2	Pervesti į Vilniaus miesto Psichikos sveikatos centrus (PSC), pagal pacientų prisirašymą prie jų, tęstiniam gydymui metadonu pacientus	RPLC Vilniaus filialas ir Vilniaus m. PSC	10	7	Į Vilniaus m. PSC buvo pervesti 7 asmenys. Nepavyko pasiekti numatyto skaičiaus dėl paciento nenoro pereiti gydymuisi į PSC. Pagrindinės priežastys nenori pereiti į PSC buvo šios: 1. Nelanksčiai organizuojamas PSC metadono kabineto darbo laikas.

					Dirbantys pacientai negali atvykti kai kurių PSC metadono kabinetų darbo laiku, nes tuo metu dirba. 2. Nelanksčios PSC medikamento išdavimo taisyklės (kai kuriuose PSC reikalaujama kurį laiką pervestiems iš RPLC Vilniaus filialo pacientams lankytis kiekvieną dieną. Turintiems darbą pacientams tai sudėtinga padaryti); 3. Neigiamas specialistų požiūris į priklausomybės ligomis sergančius asmenimis.
3	Socialinio darbuotojo teiktos konsultacijos	RPLC Vilniaus filialas	49 asmenys	49 asmenys	Iš viso per metus buvo suteiktos 1396 konsultacijos. Konsultacijų metu socialiniai darbuotojai naudojo motyvacinio interviu metodą, teikė konsultacijas tokiais socialiniais klausimais, kaip: įsidarbinimo galybės,

					socialinės paramos gavimo klausimai, motyvacijos keisti rizikingą elgesį ir kt.
4	Gydytojo psichiatro konsultacijos teiktos konsultacijos	RPLC Vilniaus filialas	49 asmenys	49 asmenys	Iš viso per metus buvo suteiktos 904 konsultacijos. Gydytojai psichiatrai atlikdavo pirminį ir tarpinius vertinimus, diagnozuodavo pacientui ligą ir sudarydavo gydymosi planą. Gydomo eigoje konsultuodavo sveikatos stiprinimo ir infekcinių ligų profilaktikos ir/ar gydymo klausimais ir pan.

